

DROGOVĚ ZÁVISLÍ MLADÍ LIDÉ PŘECHOD K DOSPĚLOSTI POZNATKY Z USA

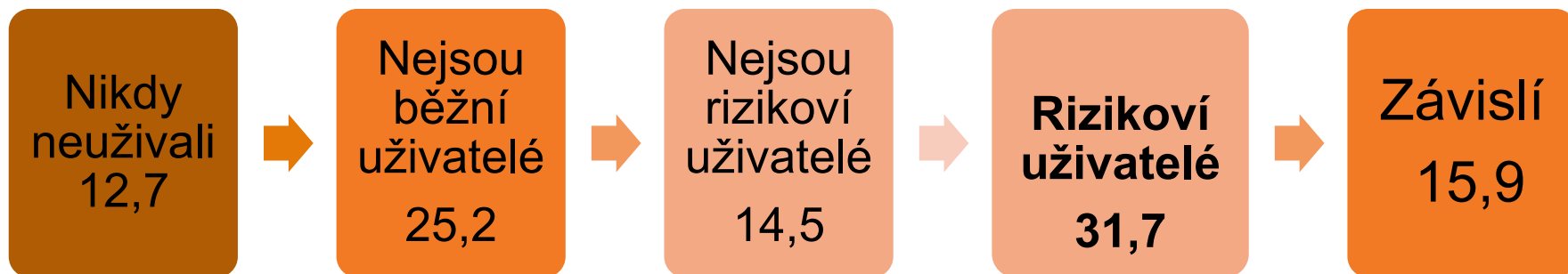
PhDr. Pavla Doležalová, 2013
pdolezalova@volny.cz

Závislost je komplexní chronické onemocnění mozku se signifikantními charakteristikami v chování.

Zdroj: The American Society of Addiction Medicine (ASAM), 2011.

Úrovně vývoje užívání substancí (alko, tabak, nelegal drogy a předepisované léky) procenta užívání drog v populaci 12 r. + v US.

Zdroj: CASA Columbia analysis of *The National Survey on Drug Use and Health* (NSDUH), 2010.

Model: **Veřejné zdraví** zdravému chování

- Není zdraví, bez změny chování.
- Pokud vyléčíme duši, pak vyléčíme i tělo – spojené nádoby
- Problémové užívání drog často souvisí s duševními nemocemi nebo jsou zde i zcela jiné příčiny,
- nejedná se o duševní problém, ale zdravotní,
- vyžadující komprehensivní přístup.

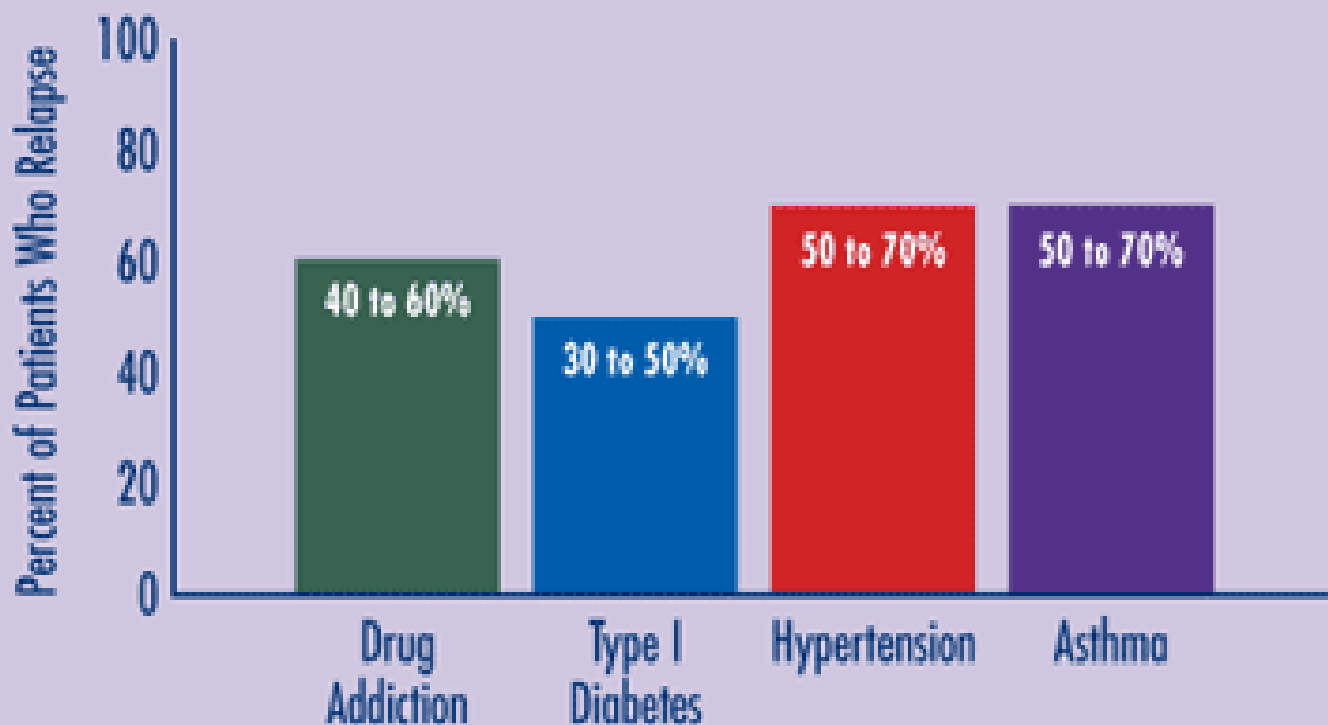
Evidence-informace, že:

- Zdravé chování je základ zdraví
 - Prevence funguje
 - Léčba je efektivní
 - Lidé se uzdraví

Porovnání relapsu u chronických nemocí

drog. závislost obdobný rozsah relapsu jako u jiných chronických nemocí

COMPARISON OF RELAPSE RATES BETWEEN DRUG ADDICTION AND OTHER CHRONIC ILLNESSES

Fokus na VZ
Populace/jedinec

Potika

Legislativa, normy, kultura...

Data-informace

Kvalita péče/života

Data-informace
Kvalita péče/života

Struktury

Kapacity,
infrastruktura

Prevence

Zdraví
jedince/komunity

Dostupnost

Zdravotní chování - sociální problém?

→ Veřejný dialog o chování týkajícího se zdraví je spíše v rovině problémů sociálního kontextu, než veřejného zdraví.

- Sociální péče o děti, blaho dětí
- Bezdomovectví
- Kriminalita
- Školní problémy, výkonost, problémy s chováním mladých
- Poskytovatelé-systém-instituce, vládní neúspěchy
- Veřejné tragedie

- Veřejnost často vytváří morální spravedlnost = nedorozumění, obviňování, disktriminace, exluze

- Ambivalence ve schopnosti ovlivňovat problém.

selhání zodpovědnosti

Vyšší
bezpečnost

Kontrola
dostupnosti

Kontrolována,
nařízená
léčba

Více
institucí,
více lidí
potrestáno

Institucionální
systém
rozšiřuje dozor

Zdravotní chování ve vztahu k substancím - stejné jako jiné zdravotní modality

- Fyzické zdraví

- Výživa
- Pohyb, cvičení
- Odpočinek
- “Dobré” geny

- Redukce rizik

- Hygiena
- Ochrana-před přenosnými chorobami
- Imunizace
- Obecná obezřetnost
- Vyhýbání se rizik sex chování

- Zdravé chování

- Porozumění/managing emocí
- Managing stresu
- Pozitivní socialní vztahy
- Spiritualita, smysluplnost, naděje

- Redukce rizik

- Trauma
- Chronický stres, hl.v dětství
- Nepodporující nebo destruktivní vztahy
- Neinformovaní rodiče/učitelé nebo limitované dovednosti

Zdravotní chování

→ Rozpoznání symptomů

- Teplota
- Kašel
- Bolest
- Vyhýbavé chování-zvyšuje rizika

a včasná zjištění – testy/screening

- Zastavení krvácení, bolesti
Ochrana života je na prvním místě

→ Rozpoznání symptomů

- Deprese, úzkost
- Post traumatický stres
- Zneužívání drog
- Pití alkoholu v dětství, v rodině

→ Vědět kdy, jak dostat pomoc

- Včasné zjištění –
screening/krátká
intervence
- Zastavení emocionální
bolesti
- Chránit jedince a komunitu

Adolescence – chování x zdraví

- Kritické, zranitelné období lidského vývoje (12-17let).
- Biologické, sociální, kognitivní změny – experimentují s různými substancemi a toto chování může ovlivnit neurologický psychologický vývoj.
- Porozumění rozdílům mezi Ž/M
- fokus na zdravotní chování může pomoci vystavit lepší preventivní intervence, zdravotní politiku a strategie zacílené na potřeby adolescentů a mladých dospělých.

Každý den v USA:

- 7500 adolescentů (12-17) pijí poprvé alkohol
- 4360 užívají poprvé ilegální drogy
- 3900 kouří poprvé cigarety
- 3700 užijí poprvé marihuanu
- 2500 zneužívají poprvé léky na uvolnění bolesti

Mladí lidé s hlavní depresivní epizodou 2x užijí alkohol nebo 1x poprvé drogy, než ti kdo nemají epizodu s depresí.

- Sebevražda je 3 hlavní příčina umrtí mladých a 2 mezi mladými UD.

Adolescenti mají pomalejší sedativní odezvu na alkohol

Adolescenti

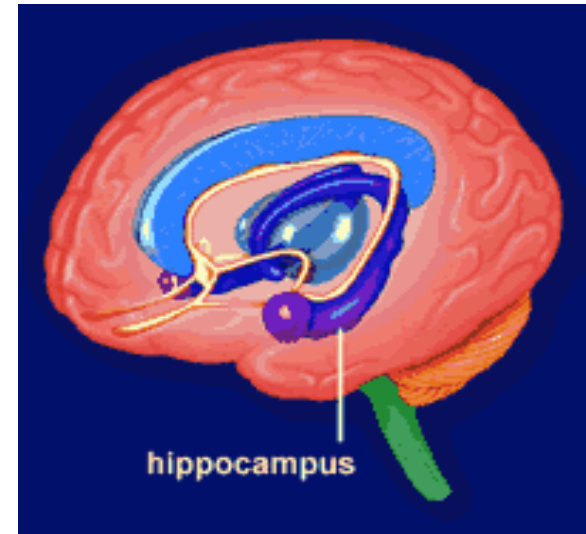

Dospělí

Efekt alkoholu v období adolescence

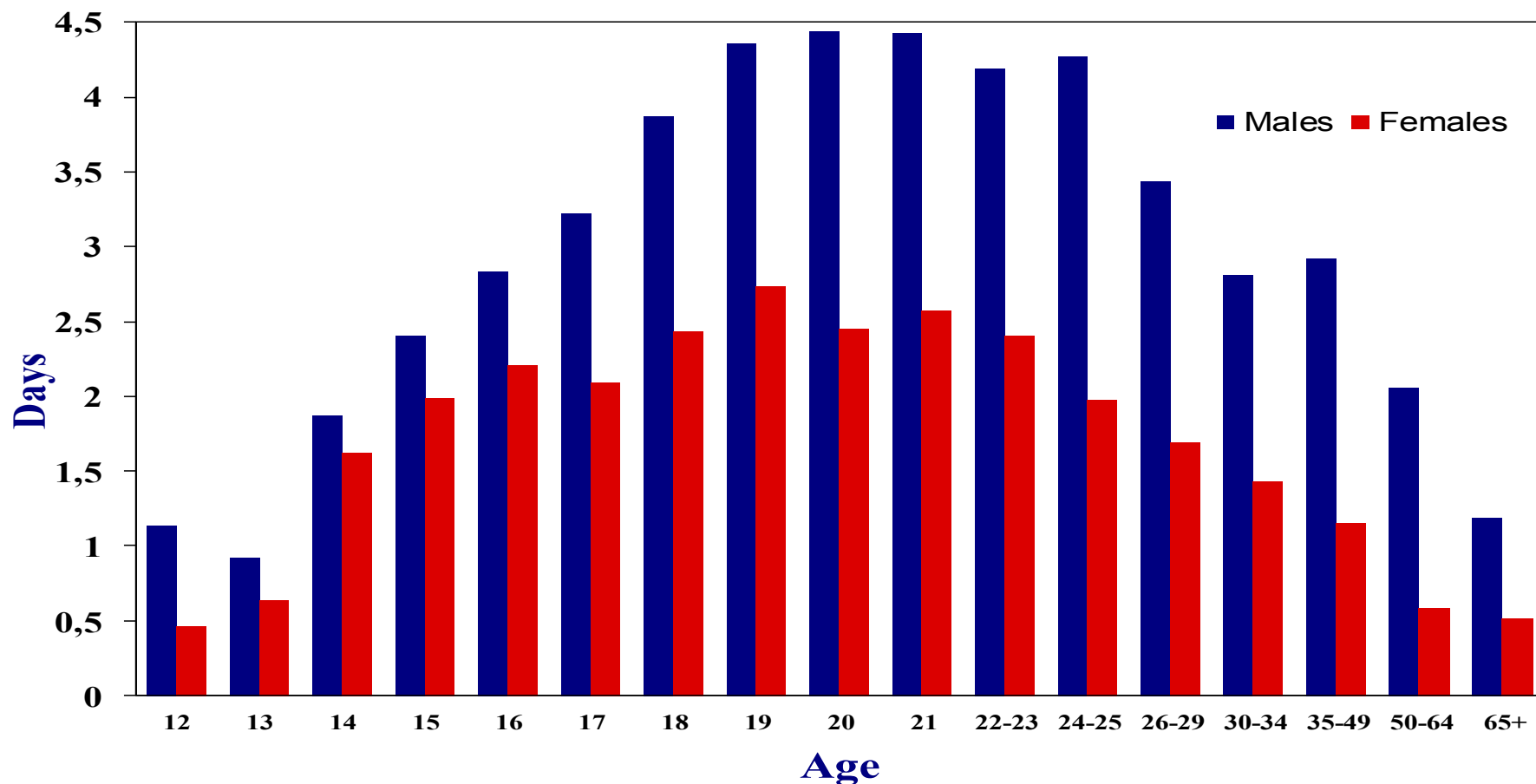
- Značně ovlivňuje the hippocampal funkce, zhoršuje učení a paměťové procesy.

- Alkohol způsobuje deficit pozornosti a ovlivňuje výkoné funkce (prefrontální cortex).
- Ve výzkumech objeveny redukce a abnormality v prefrontálním cortexu u adolescentů (s alcohol use disorder –AUD).

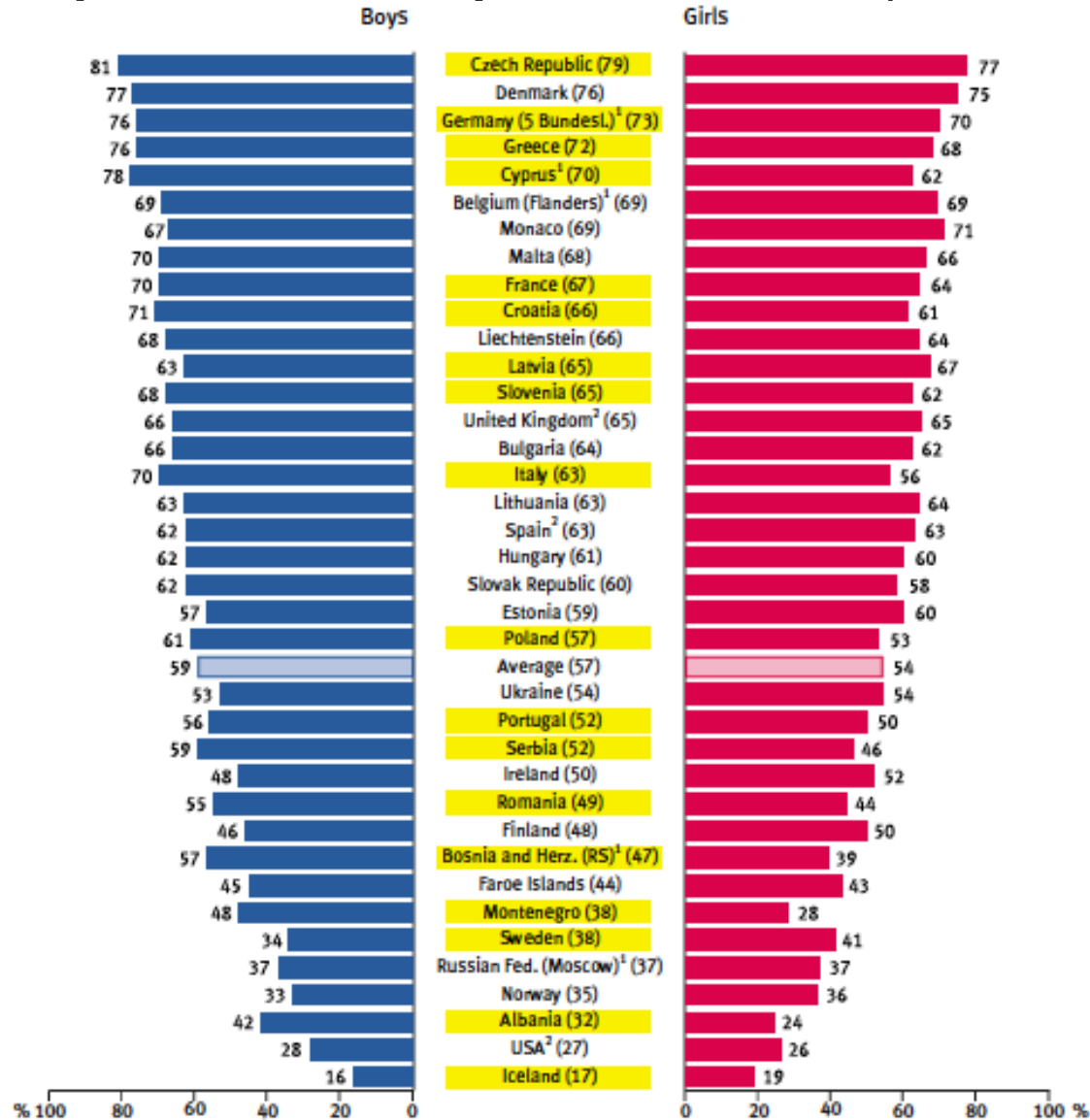
(De Bellis et al, 2005, Medina et al, 2008)

Drogové experimentování a nárazové pití (Binge drinking) vrchol mezi 19-25 r.

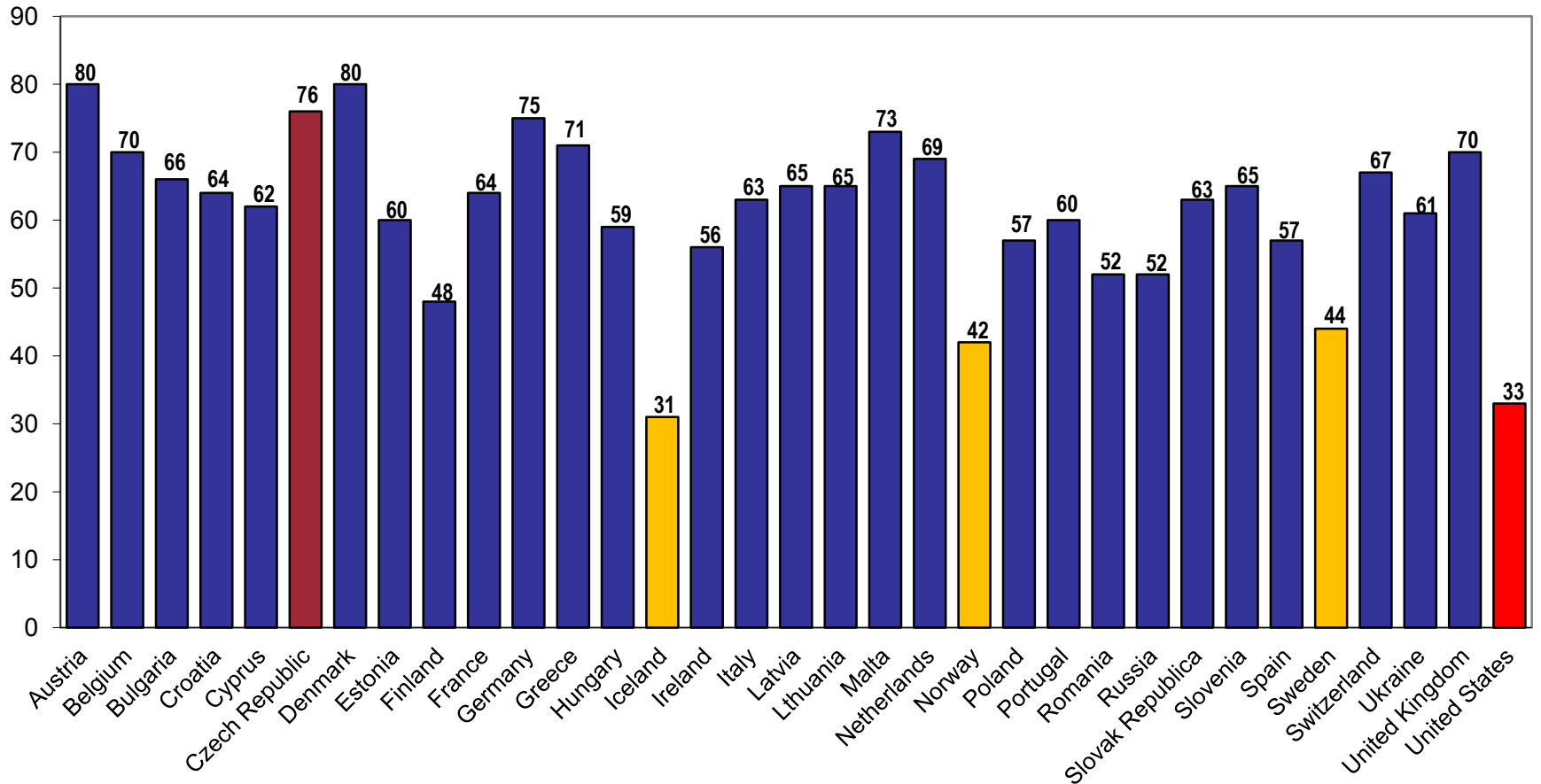
- U.S. Substance Abuse and Mental Health Services Administration 2003 National Survey on Drug Use and Health (NSDUH)

30-dnů prevalence pití alkoholu, 15-16 letých

Pití alkoholu mezi 15-16 r. U.S. a Evropa, 2007,

Procenta opilých v posledních 30 dnech

Epidemie předepisování léků ?

Oxykontin/oxycodone(vedle [vicodinu](#), [ritalinu](#) a [adderallu](#)) nejvíce zneužívanou drogou v USA zejména mezi teenagery

High on Painkillers: Addiction and Overdose

http://www.youtube.com/watch?v=AOHqllp_AoA

Teenage Prescription Addiction: The Role the Medical System Plays

<http://www.youtube.com/watch?v=soWXe0N8LI4>

Duševním poruchám & poruchám spojených s užíváním drog MI/SUDs *může být předcházeno*

- Výsledek biologických, enviromentálních a sociálních faktorů.
- Spouštěče nebo zhoršení problémů v chování
 - Trauma, nepříznivé zážitky dětství, chudoba, domácí násilí, katastrofy, problémy se porušením zákonů, kriminalita, probl. s sociální péčí o dítě, rodinné konflikty nebo v sousedství
- **Vliv na mozek** – chronický akutní stres v raném dětství může vést k budoucím zdravotním problémům – deprese, aj., poruchy v chování, poškození hippocampusu , rizika ve vývoji mozku, menší velikost
- Pojmenování rizik, zaměření na RF je efektivní k redukování M/suds
 - Jedinec, rodina a komunita –RF a PF

Redukce dopadů včasná intervence

- 1/2 všech celoživotních případů s duševními nemocemi začíná v 14 r.; 3/4 do 24 r.
- V průměru > 6 r. od nástupu symptomů MI/SUDs do léčby
- Efektivní - multioborové intervence a dostupnost léčby
- Potřeba léčby & včasná podpora
 - Screening
 - Krátké intervence
 - Koordinované doporučení/ case management

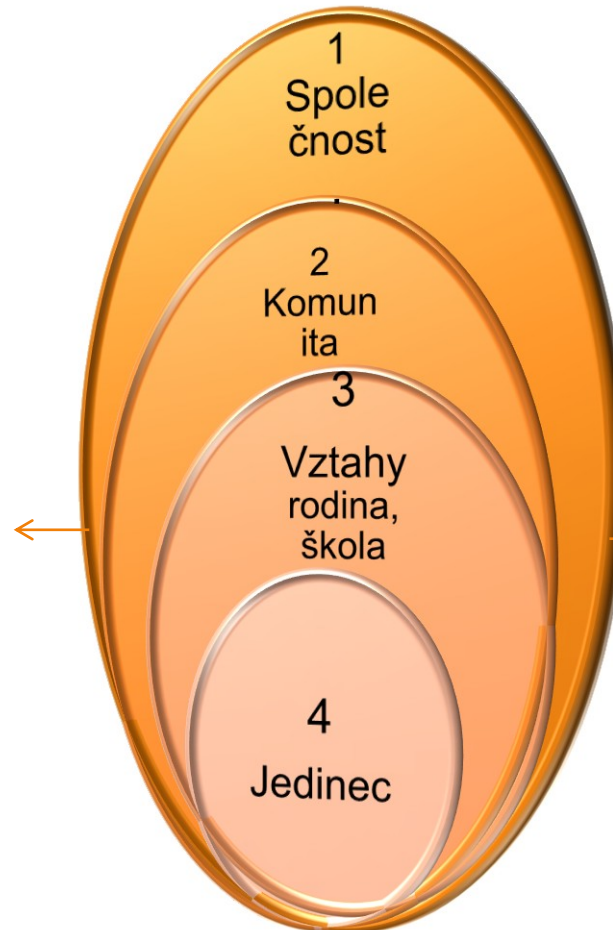
Protektivní faktory

Rizikové faktory

Socialně ekologický model

1. Dostupnost služeb

Dodržování práva
2. Podporující šk. a bezpeční prostředí komunity
Zdroje služeb, návaznost,
3. **Jisté vazby**, pospolitost-komunity, rodiny, jedince, institucí
4. **Resilience**
Coping a problem řešící dovednosti, duš. a fyz. zdraví

1. **Dostupnost drog**, nejistý medialní obraz-exkluze
2. **Bariéry** v přístupu k léčbě, službám a medikaci
3. Nasilí, konflikty ve vztazích, UD v rod. historii
4. **Duševní choroby**, impulsivita, agrese, genetické rizika

R/P faktory- principy prevence

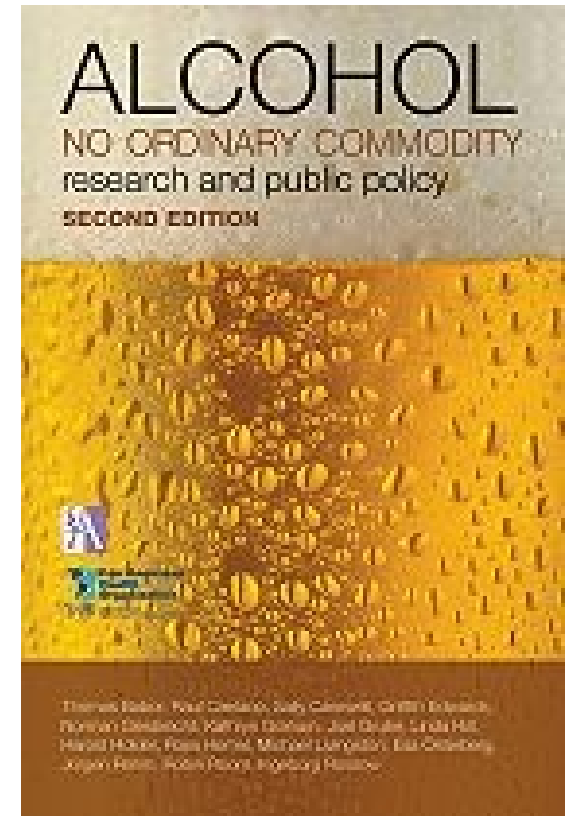
- Preventivní programy by měly zvýšit protektivní faktory a redukovat, odvrátit rizikové faktory.
- Rodina – škola –komunita
- Programy by měly být založeny na elementech výzkumu a intervencí, které obsahují:
 - **Struktura** - jak je program organizován
 - **Obsah** - informace, dovednosti, strategie programu
 - **Zajištění** – jak je program implementován, adaptován, evaluován.
- NIDA (2003) Preventing Drug Use among Children and Adolescents. A Research-Based Guide, 2. ed.NIH Public.

Intervence v adolescenci

- Změna adolescence?
 - Změny očekávání, postojů a záměrů
 - Poskytovat znalosti a dovednosti
 - Podnítit motivaci k lepší odolnosti vůči rizik. vlivům, které mohou vést k užívání substancí.
- Změna prostředí jedince?
 - Strukturovat proces dospívání skrz pozitivní facilitovaný vývoj a minimalizovat rizika a rozšířit ochranu v rámci přirozeného vyhledávání rizik a vzrušení k němuž mají adolescenti tendence.

Preventivní strategie, evaluace

- Ceny a daně
- Regulace fyzické dostupnosti
- Změny kontextu pití
- Vzdělávání a argumentace
- Regulace alko reklam
- Restrikce pití u řízení
- Léčba a včasné intervence

- <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1360-0443.2010.02945.x/pdf>

Kouření

http://www.drugabuse.gov/sites/default/files/tobaccorrs_v16_0.pdf

- Podle průzkumu v 2010 /National Survey on Drug Use and Health/, odhadem 69.6 milionu Američanů ve věku 12 a více uvádí běžné kouření tabáku.
- 58.3 milionů (23.0 procent populace) bylo běžných kuřáků, 13.2 milionů (5.2 procent) kouřilo cigarety.
- Množství lidí kdo kouří je stále vysoké podle the Centers for Disease Control and Prevention
- I když bylo snížení 50 procent od 1965.

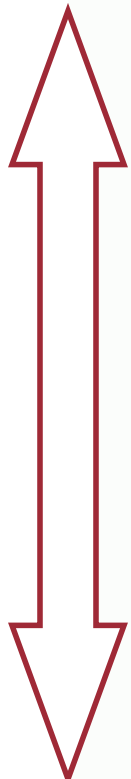
Programy ve školách

School-based programs Evidence - slabiny a mix

- Některé programy ukazují redukci, ale zřídka dlouhodobou udržitelnost
- Některé programy ukazují zvýšení v pití a experimentech vs. s kontrolní skupinou.
- **Nákladnost realizace**
 - K efektivnějším je obecně vyžadováno vícenásobné opak. a přidávání lekcí, sekcí programu...
- **Komprehensivní komunitní programy slibují více**
 - Snaha škol je integrovat školní prevenci do velkého rozsahu strategií
 - Určité slibné efekty mohou přijít z krátké intervence, rodinné terapie více, než programy ve školách.
 - Shamblen and Derzon 2009
- Universální programy-všeobecná prev. Jsou více úspěšné v redukci kouření a marihuany
- Programy-Selektivní a indikovaná prevence více úspěšně redukuje užívání alkoholu.

Podněty pro intervence veřejného zdraví- intervence a vliv

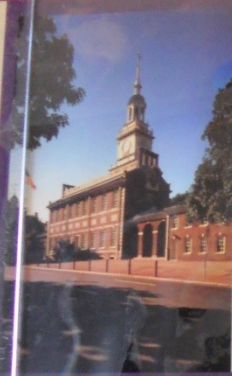
Malý vliv

Největší vliv

Philadelphia

INDEPENDENCE HALL

Visit the building that hosted the founding of this country.

Tours with a Park Ranger. Ask about timed tickets.

LIBERTY BELL CENTER

See the Liberty Bell, view exhibits and a film which explains its history and symbolism.

Recommended for Children.

GREAT ESSENTIALS EXHIBIT IN THE WEST WING OF INDEPENDENCE HALL

Contains original versions of the Declaration of Independence, and the Constitution.

See silver inkstand used to sign our founding documents.

DECLARATION HOUSE

Site where Jefferson wrote Declaration of Independence.

See the two restored rooms, exhibits and a video.

Recommended for Children.

TRI
Science Meeting

TRI SCIENCE MEETING WELCOMES

DR. PAVLA DOLEZALOVA

May 21, 2013
11:00 am – 12:00 pm
Multi-Purpose Room

Czech Republic - Current Drug Situation

Statistika -mladiství ve vězení

- 68% bílí
- 80% muži
- **88% uživatelé drog**
- 74% duševní choroby
- 54% na psychotropní medikaci
- 71% předchozí sebevražedné chování

- Mnoho dětí není v kontaktu s profesionaly (neléčené deprese 57%, sebevražedné pokusy 72%, sebevražda leckdy se úmrtím 20%) in Scott 2006, Shaffer 1996.

- http://www.ojjdp.gov/ojstatbb/ezapop/asp/comparison_selection.asp

Drogový soud

- Další typy soudů: drogový soud pro mladistvé, soud pro problematiku duševního zdraví, domácího násilí, rodiný léčebný soud...
- **Evaluace drogových soudů pro dospělé:**
- Participantů uvádělo méně kriminality (40% vs. 53%) a méně znovuzatčených (52% vs. 62%) než ve srovnání s pachateli,
- méně UD (56% vs. 76%) a méně pozitivních testů (29% vs. 46%) ve srovnání s pachateli,
- Léčebné poplatky byly vyšší u participantů, ale méně recidivy, drogový soud ušetřil v průměru \$5,680 do \$6,208 na pachatele celkově.
- Zdroj: <http://www.nij.gov/nij/topics/courts/drug-courts/madce.htm>
<https://www.youtube.com/watch?v=cNIXm7znS8U>

Addiction Severity Index (ASI)

- Rozhovor 161 položek,
- 7 domén - základní údaje, zdravotní stav, práce, užívání drog, právní postavení, rodinná anamnéza, rodinné a sociální vztahy, psychický stav a problémy.
- Oblasti zaměření:
základní údaje o klientovi, zdravotní stav, práce, užívání drog, právní postavení, rodinná anamnéza, rodinné a sociální vztahy, psychický stav a problémy
- Hodnotitel používá desetibodovou škálu od 0 do 9 a hodnotí stupeň závažnosti problémů klienta v každé ze sedmi uvedených oblastí
- Populace: dospělí Délka administrace: 45-60 minut

• <http://www.tresearch.org/index.php/tools/download-asi-instruments-manuals/>

• http://www.drogy-info.cz/index.php/o_nas/evaluace/banka_evaluacnich_nastroju/evropsky_index_zavaznosti_navykoveho_chovani_europasi_ceska_verze

Léčba uživatelů drog

<u>Léčba</u>	<u>Příčina</u>	<u>Prostředek změny</u>
• Chování	nevhodné prostředí	Posilování
• Uvědomnění chování	odpozorované učení Iracionální myšlenky nedost Coping Skills	Hraní rolí RET PST
• Therapeutic community	nevhodné prostředí Iracionální myšlenky	Socialní zodpovědnost konfrontace

- RET = Rational Emotive Therapy; PST = Problem Solving Therapy

Léčba uživatelů drog

<u>Léčba</u>	<u>Příčina</u>	<u>Prostředek změny</u>
• Biologická	“špatné” geny	medikace
•		substituce
• AA, AN	Závislost jako nemoc	12Steps aj
• Psychoanalýza psychodynamika	Puzení vs. Společenské nevědomí	vnitřní transform.
• Rodiný systém struktury	malaadaptivní komunikace interakce	Nová struktura Flexibilní role

12 kroků/tradic vs. Harm reduction

- Program 12 kroků je orientovaný spirituálně,
- tradice se týkají společenství a pravidel žití

Pozitivní psychologický a sociální model,
dobré výsledky v abstinenci M/Ž

All Addicts Anonymous:

<http://www.alladdictsanonymous.org/>

Second Genesis, MD

Terapeutická komunita - muži

S.G. NGO residenční, ambulantní
intenzivní léčba pro vysoce
probl. závislé muže, MD

Contingency management (CM) - motivační incentivy

- Přístup založena na změně chování, redukování užívání drog, na zakl. testování urinálních vzorků – drug free
-
- Bezprostřední odměny, incentivy – služby a zboží, vouchery- komunitní posilování (Podobné principy změn-Voucher-Based Reinforcement (VBR) Prize Incentives CM).
- Participace na poradenství, terapii, trénink různých dovedností, vč. prevence relapsu, indiv. terapie
- Výzkumy prokazují vysokou efektivitu -Drug free life
- Evidence based přístup- posilující pozitivní změny v chování.

Principles of drug addiction treatment:

- http://www.drugabuse.gov/sites/default/files/podat_1.pdf

Adolescent Community Reinforcement Approach (A-CRA)

- Přístup zaměřen an komprehensivní kontinuální péči v komunitě
- Pozitivní posilování - Adolescenti + jejich rodina
- Podpora vzdělávání, sociálních potřeb, prac. uplatnění
- Rozšiřování škály dovedností, aktivní zapojení, zájmové aktivity
- Assertive Continuing Care (ACC) – návaznost, práce uvnitř rodiny, prevence relapsu
- Multidisciplinární tým, case manager

<http://www.docstoc.com/docs/42064940/An-Assertive-Approach-to-Case-Management-and-Continuing-Care>

Mural art <http://muralarts.org/about> Philadelphia, PA

Umění transformuje veřejný prostor a individuální život

- Unikátní komunitní a kolaborativní proces s kořeny v tradiční nástěnné malbě.

Umění zažehuje změny

"What drives us is the opportunity for life to triumph over the forces of despair. We just happen to be good at painting murals."

- Anti-Graffiti Network
- Interaktivní proces spolupráce, residenti, návštěvníci, osoby v riziku soc. vyloučení.

Programy:

- delikventi po VT, mladí v riziku
- vykořenění mladí lidé-rasové problémy- vzdělávací příležitost,
- zvyšování zaměstnanosti-kreativní ekonomie,
- rozvíjení experimentální kreativity- Mural Arts-mural LAB
- Mural Art je 1z 5 top městských investic zvyšující hodnotu majetku, udržování a redukce poškození, vytváření prac. příležitostí mezigeneračně.

HAP- Holistic Addiction Program, FL

- Akupunktura je schválená: the National Institutes of Health www.NIH.gov, the National Health Service www.nhs.uk, the World Health Organization www.who.int and the National Center for Complementary and Alternative Medicine www.nccam.nih.gov.

- <http://www.randallyons.com/>

The Sanctuary - Sedona, Arizona

- Holistický program – 4 kroky
- Mind, Body, Soul, Spirit

Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health, Baltimore, MD

Zdroje:

Substance use disorders are derived from 2 primary sources:

- (1) National Survey of Substance Abuse Treatment Services (N-SSATS),
- (2) the Treatment Episode Data Set (TEDS), which provides information on annual treatment admissions.

Best practice portal EMCDDA:

<http://www.emcdda.europa.eu/best-practice#EIB>

Quick Guide. Brief Interventions and Brief Therapies for Substance Abuse, Based on TIP 34 , 1998, Samsha.

<http://store.samhsa.gov/shin/content//SMA06-4136/SMA06-4136.pdf>

NIDA (2003) Preventing Drug Use among Children and Adolescents. A Research-Based Guide, 2. ed. NIH Public.

<http://muralarts.org/about>

<http://realliferecoverydelray.com/>

<http://www.niaaa.nih.gov/>

CASA Columbia analysis of *The National Survey on Drug Use and Health* (NSDUH), 2010.

CASA (2012). *Addiction Medicine: Closing the Gap between Science and Practice*, June 2012. www.casacolumbia.org

- <http://www.wnd.com/2013/04/radical-increase-in-kids-prescribed-ritalin/>
- <http://www.cdc.gov/nchs/slait/nsch.htm>
- <http://www.sciencedaily.com/releases/2011/08/110815095013.htm>
- Roberts, AR. Juvenile offender suicide: prevalence, risk factors, assessment, and crisis intervention protocols. Int J Emerg Ment Health. 2006 Fall;8(4):255-65.
- <http://www.nij.gov/nij/topics/courts/drug-courts/madce.htm>
- <https://www.youtube.com/watch?v=cNIXm7znS8U>
- <https://www.ncjrs.gov/pdffiles1/nij/238527.pdf>
- <http://www.pacourts.us/judicial-administration/court-programs/drug-courts>
- <http://www.secondgenesis.org/index.html>
- <http://www.aa.org/?Media=PlayFlash>
- http://www.aa.org/pdf/products/p-55_twelvestepsillustrated.pdf
- <http://www.anonymnialkoholici.cz/o-nas/dvanact-kroku.html>
- http://www.espad.org/Uploads/ESPAD_reports/2011/The_2011_ESPAD_Report_FULL_2012_10_29.pdf
- http://www.drogy-info.cz/index.php/info/press_centrum/vysledky_evropske_skolni_studie_o_alkoholu_a_j_inych_drogach_espad_v_cr_v_r_2011_tiskova_zprava

- http://www.mentalhealth.va.gov/providers/sud/selfhelp/docs/4_Moos_Timko_chapter.pdf
- http://www.bettyfordinstitute.org/uploaded-assets/pdf/what_is_recovery/Galanter_spirituality_model.pdf
- <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1360-0443.2010.02945.x/pdf>
- U.S. Substance Abuse and Mental Health Services Administration 2003 National Survey on Drug Use and Health (NSDUH)
- <http://www.drugabuse.gov/publications/principles-drug-addiction-treatment-research-based-guide-third-edition/evidence-based-approaches-to-drug-addiction-treatment/behavioral-0>
- https://www.youtube.com/watch?v=J_9i0x7ZKLk
- http://www.drugabuse.gov/sites/default/files/podat_1.pdf
- <http://www.docstoc.com/docs/42064940/An-Assertive-Approach-to-Case-Management-and-Continuing-Care>
- <http://www.tresearch.org/index.php/tools/download-asi-instruments-manuals/>
- http://www.drugabuse.gov/sites/default/files/tobaccorrs_v16_0.pdf
- High on Painkillers: Addiction and Overdose
http://www.youtube.com/watch?v=AOHqllp_AoA
 Teenage Prescription Addiction: The Role the Medical System Plays
<http://www.youtube.com/watch?v=soWXe0N8LI4>
-